

... oddih in rekreacija delavcev

Potrebe časa, v katerem živimo

Ni dvoma, da je danes delavski turizem v naši republiki na pomembnem razpotju svojega nadaljnjega razvoja. Vse doslej opravljene analize namreč kažejo, da s sedanjim sistemom ni mogoče reševati niti najosnovnejših potreb delovnih ljudi po organiziranem oddihu in rekreaciji, torej potreb za izboljšanje njihovega družbenega standarda, za katerega vemo, da še vedno premalo skrbimo. Eden od razlogov, da so počitniški domovi vsako leto manj rentabilni, ali pa so že postali nerentabilni, je majhnost objektov. Večina počitniških domov, kar zlasti velja za obalnemu območje, je namreč nastala v prvih letih po osvoboditvi iz nekdanjih zasebnih penzionov, gostiln ali stanovanjskih poslopij. Vse te objekte so kolektivi preuredili z lastnimi sredstvi in s prostovoljnim delom za takratne potrebe delavskega turizma. Tako je bilo pred več kot dvajsetimi leti... Nič drugače, na žalost, ni danes...

To dovolj zgovorno kaže zadnja analiza mestnega sveta ZSS Ljubljane o tem, kako v delovnih organizacijah ljubljanskih občin skrbijo za organizirano preživljanje letnih dopustov zaposlenih. Z anketo je vodstvo mestnih sindikatov želelo zvedeti »kak več« tudi o tem, kako letujejo tisti delavci, ki si iz finančnih ali drugih razlogov ne morejo privoščiti letnega oddiha v objektih komercialnega turizma.

Sončne in senčne strani

Poglejmo najprej, kaj so na vprašalnik mestnih sindikatov odgovorile organizacije združenega dela z več kot 500 zaposlenimi. Vprašalnice je vrnilo komaj 13 delovnih organizacij oziroma osnovnih organizacij sindikata iz ljubljanskega gospodarstva, najslabše pa so se odrezale osnovne sindikalne organizacije iz Centra, ki so na anketo poslale najmanj odgovorov!

V omenjeni skupini imajo vse delovne organizacije (tudi iz Centra) z izjemo Dekorativne, kjer sploh ne poznajo organiziranih oblik preživljanja letnega oddiha zaposlenih, lastne počitniške zmogljivosti, in sicer domove ob morju, v planinah, garsonjere v počitniških naseljih, prikolic, bungalove in šotore. Cene za dnevno oskrbo v počitniških domovih so znašale lani od 30 (v izjemnih primerih) do 100 dinarjev, v prikolicah in garsonjerah, kjer imajo urejene kuhinje pa od 14 do 20 dinarjev. Regresi so v večini organizacij znašali 1100 dinarjev, le v izjemnih primerih so bili nižji, od 600 dinarjev naprej. Pri razdelitvi regresa je uveljavljena praksa delitve glede na socialno strukturo zaposlenih, tako za matere samohra-

nilke oziroma za delavce z nižjimi osebnimi dohodki. Materam samohranilkam delovne organizacije pomagajo na več načinov. Tako imajo več dni dopusta, ponekod različno glede na število otrok, marsikje jim podjetja plačajo vse stroške letovanja, pri poklicnih boleznih pa jim pomagajo pri zdravljenju v zdraviliščih. Seveda so bile letos cene v počitniških domovih nekoliko višje od lanskih (seveda ne povsod), kar je razumljivo spričo višjih cen nekaterih osnovnih živil in dejstva, da so zaposleni domala povsod dobili višji regres kot lani (od 1100 do 1300 v skladu s sprejeto sindikalno listo).

V skupini delovnih organizacij z več kot 500 zaposlenimi, so na vprašanje, ali so v zadnjem času razširile svoje počitniške zmogljivosti, skoraj vse odgovorile, da jih že nekaj let širijo, bodisi z nakupom domov, gradnjo lastnih objektov ob morju, z dokupom ali z ureditvijo garsonjer v drugih počitniških naseljih.

Več prostora

V drugo skupino, ki jih je zajel vprašalnik mestnih sindikatov Ljubljane, sodijo organizacije združenega dela s 100 do 500 zaposlenimi. Ta skupina se bistveno razlikuje od prve, predvsem v tem, ker prevladujejo kot rekreacijski objekti za preživljanje letnega dopusta delavcev manjše počitniške hišice, bungalovi in avtomobilske prikolic, ki so v večjem ali manjšem številu razporejene v obmorskih in v gorskih krajih, kjer si dopustniki sami pripravljajo hrano ali se poslužujejo storitev gostinskih podjetij.

Kar velja za prvo, je značilno tudi za drugo skupino anketiranih delovnih organizacij.

ranih delovnih organizacij. Tudi v drugi si namreč podjetja prizadevajo povečati počitniške zmogljivosti, ponekod pa rešujejo zadrego z nakupom novih prikolic.

V tretji, zadnji skupini anketiranih delovnih organizacij (delovne organizacije do 100 zaposlenih), je bil odziv na vprašalnik mestnih sindikatov največji, kar velja tudi za nekatere OZD in osnovne sindikalne organizacije iz Centra. Ker so to manjše delovne organizacije nimajo večjih možnosti, da bi same poskrbele za organizirano letovanje svojih delavcev. Predvsem je največji problem pomanjkanje denarja, vendar mnoga podjetja iščejo načine, kako bi začele urejati področje oddiha in rekreacije zaposlenih, čeravno s pičlimi finančnimi sredstvi.

Tako si čestokrat pomagajo s prikolicami, s pogodbami z drugimi organizacijami združenega dela, ki imajo svoje počitniške objekte, pa spet s šotori, saj praktično nimajo lastnih počitniških domov, nekateri imajo manjše počitniške hišice, nekaj garsonjer pri zasebnikih ali drugod... In vendar je glede na njihove skromne možnosti oziroma majhnega števila lastnih objektov, še zlasti pri tej skupini anketiranih podjetij značilna težnja za organizirano dopustovanje, za uporabo počitniških zmogljivosti večjih delovnih organizacij itd.

Vrsta koristnih predlogov

Pri tem seveda ne kaže prezreti nekaterih koristnih predlogov, ki so jih za izboljšanje počitniške dejavnosti v anketi mestnega sveta ZSS Ljubljane dale mnoge delovne organizacije. Precej jih je namreč predlagalo, da bi podjetja na območju ljubljanskih občin začela postopoma združevati svoje počitniške zmogljivosti. S tem bi vsem delavcem organizacij združenega dela zagotovili možnosti za preživljanje cenenejšega letnega oddiha. Očitno je namreč, da bi dostopne cene postale sčasoma »magnet« za večino tistih, ki se največkrat zaradi majhnih družinskih proračunov ne morejo odločiti, da bi svoj dopust preživeli ob morju ali v planinah. V anketi smo zasledili še več, bolj ali manj koristnih in umestnih predlogov...

...da delovne organizacije začnejo namensko vlagati sred-

stva za gradnjo počitniških domov, da predvsem delavcem z nizkimi mesečnimi prejemki na vsak način omogočimo cenen dopust in slednjič, da zagotovimo večje možnosti za nakup prikolic in šotorov, ne nazadnje pa, da regrese začnemo strogo namensko koristiti samo in edino za dopust!

Vsi ti predlogi terjajo čimprejšnje oblikovanje samoupravne skupnosti za oddih in rekreacijo delovnih organizacij ljubljanskih občin. Pot do uresničitve te zamisli ni daleč, saj so vse ljubljanske občine že imenovalle iniciativne odbore za ustanovitev te skupnosti, ki bi delovala za mesto kot celoto.

Ljubljanskim delovnim organizacijam se, tako vsaj kaže, obetajo na področju oddiha in rekreacije boljše časi. Med obilico predlogov za povečanje počitniških zmogljivosti velja omeniti predvsem pobudo vodstva mestnih sindikatov Ljubljane in sindikatov Reke, da bi ob Kvarnerskem zalivu ali na Krku zgradili z leti skupni po-

čitniški center z nekaj sto ležišči. V centru bi poleg igrišč postavili tudi več počitniških prikolic, tako da bi prišli na svoj račun vsi, ki bi želeli preživeti svoj dopust ob morju. Do uresničitve skupne akcije ljubljanskih in reških sindikatov pa je še dolga pot, saj gre za zamisel, ki bo terjala precejšnja sredstva, ki jih bo brez dvoma težko zbrati.

Najprej bo treba proučiti vse predloge, ki so jih v anketi dale domala vse delovne organizacije, ki so odgovorile na vprašanja mestnega sveta ZSS. Brez dvoma je najbolj koristen in upoštevanja vreden predlog, da bi vse delovne organizacije na območju ljubljanskih občin, ne oziraje se na svojo velikost, začele čimprej združevati svoje počitniške zmogljivosti.

Tako bi po dolgih letih dejansko povečali možnosti za organizirano in ceneno letovanje zaposlenih, predvsem delavcev z nizkimi osebnimi dohodki.

Ivo Virnik

Glas Ljubljane spregovoril

Majdo Žlender, urednico Ljubljanskega dnevnika, smo prosili, da nam odgovori na nekaj vprašanj v zvezi z novo ljubljansko radijsko postajo, ker tudi sama kot novinar sodeluje vsako sredo v oddaji »Zmajčkov mozaik«.

● Kaj je osnovni namen radia »Glas Ljubljane«?

»Osnovni namen radia »Glas Ljubljane« je predvsem to, da približa ljubljancem dogajanja v občinah, krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, tisto s čimer se ljubljanci vsak dan srečujejo na svojem delovnem mestu in tam, kjer živijo.«

● Kaj je s tem pridobil Ljubljana?

»Mislim, da pridobijo predvsem prebivalci Ljubljane, saj je to eden najbolj neposrednih načinov obveščanja in vključevanja

ljudi v vsakdanja družbeno dogajanja. S tem bomo hkrati tudi dosegli boljše spoznavanje in povezanost ljudi med seboj, saj danes niso redki primeri, ko se celo stanovalci v nekem bloku med seboj ne poznajo.«

● Ali ste že izvedli kakšno anketo, da bi ugotovili koliko poslušalcev ima nova radijska postaja?

»Ni bilo še nobene ankete, ker je to šele začetek in je program še eksperimentalen, ker nismo radijski novinarji in je to za nas nov medij poleg tega pa imamo še slab oddajnik, saj gostujemo v študiju radia študent in še kup drugih začetnih težav, prepričana pa sem, da bo glas naše lokalne radijske postaje iz dneva v dan močnejši, s tem pa bo tudi število poslušalcev vedno večje.«

ALENKA VILFAN

OK ZSMS Lj.-Center redno organizira politične šole

Znanje je osnova delovanja

Temeljne organizacije združenega dela morajo postati jedro odločilnega vplivanja delavskega razreda na celotne odnose v družbi. To pomeni, da morajo tudi osnovne organizacije Zveze socialistične mladine najti v tem okolju pravi smisel in bistvo svojega idejnopolitičnega in družbenega dela.

Da pa bi to lahko uresničila, je potrebno znanje vseh, ki aktivno delujejo v tej organizaciji. Znanje pa mora biti čim obsežnejše. Začetni moramo z osnovami, na katerih temelji naša sedanja družbena stvarnost, ker le tako lahko kritično ocenimo sedanji politični trenutek.

V ta namen je občinska konferenca ZSMS v naši občini organizirala enotedensko mladinsko politično šolo za mlade, zaposlene v organizacijah združenega dela. Tokrat se je končala že dvajseta šola po vrsti oziroma prva v novem mladinskem mandatu, obiskovalo pa jo je preko dvajset mladih, aktivnih v svojih osnovnih organizacijah. In kakšne teme so poslušali?

Mladi so se seznanili z osnovami, nastankom in razvojem marksizma, z dejavnostjo, vlogo in pomenom družbenopolitičnih organizacij, z bistvom delegatskega sistema, z idejnopolitično usmeritvijo in organiziranostjo ZSMS, z nadaljnjim razvojem samoupravnih odnosov v luči srednjeročnega programa občine Lj.-Center, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in svobodno menjavo dela, s pridobivanjem dohodka in z odnosi v delitvi in razporejanju dohodka, s politiko neuvrčenosti.

Pomen šole ni velik samo zaradi pridobljenega teoretičnega znanja, ampak tudi zaradi praktičnega spoznavanja samoupravnih odnosov. Šola je namreč popolnoma samouprav-

no organizirana, kar pomeni, da udeleženci sami skrbijo za nemoten potek šole, za učinkovitost razprav, za polnoštevilčno prisotnost brez zamujanja in izostajanja itn. Poleg tega je v šoli zaživel aktiv Zveze komunistov, ki je podrobneje spremljal delo vsakega posameznika, posebno tistih, ki še niso člani Zveze komunistov. Njihovo delo in prizadevnost

bosta namreč ena izmed osnovnih kriterijev sprejemanja novih članov v vrste Zveze komunistov.

Mladi so bili s šolanjem, sicer samo enotedenskim, zato pa celodnevno in intenzivno, zelo zadovoljni. »Izobraževanje mi je bilo v veliko pomoč predvsem na poti h kasnejšemu samoizobraževanju, pri načinu reševanja pomembnih vprašanj, ki našo osnovno organizacijo spremljajo dan na dan. Poleg tega pa sem pridobil tudi neverjeten delovni član in prepričan sem, da bo moje delo vna-

prej bolj vsebinsko in poglobljeno. Predavanja so bila namreč kvalitetna in tudi predavatelji so se posebej potrudili pri pojasnjevanju naših vprašanj, ki so velikokrat izhajala iz prejemljivega predznanja,« je pripovedoval eden izmed udeležencev.

In res lahko ob koncu zaključimo, da je šola uspela, da je mladim odprla pot v spoznavanje pomembnih vprašanj in dogodkov, ki so pomembni pri realizaciji naših zastavljenih ciljev.

Darinka Legat

